

**ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**  
**Журналистика факультеті**  
**ЮНЕСКО-ның журналистика және коммуникация кафедрасы**

**YSMK 2208; - «Бұқаралық коммуникацияның тілі мен стилі»**

**пәні бойынша қорытынды емтихан**

**БАҒДАРЛАМАСЫ**

**«БВ03202 – Халықаралық журналистика» мамандығы бойынша білім беру**  
**Бағдарламасы**

Курс – 2  
Семестр – 3  
Кредит саны – 5 (Лекция-1, Семинар-2)

**Алматы 2022 ж.**

ҮСМК 2208; - «Бұқаралық коммуникацияның тілі мен стилі» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын Жұмыс оқу жоспары және Білім беру беру бағдарламасының пәндер каталогы негізінде құрастырған аға оқытушы, ф.ғ.к. С.Б.Берібаева

ЮНЕСКО-ның журналистика және коммуникация кафедрасының мәжілісінде қарастырылды және мақұлданды  
«\_01\_» \_\_\_\_\_ 09 \_\_\_\_\_ 2022 \_\_\_ ж., № \_1\_\_\_ хаттама

Кафедра меңгерушісі \_\_\_\_\_ Н.Т.Шыңғысова

## **Кіріспе**

Бағдарлама білім алушылардың бұқаралық ақпарат құралдарының тілдік және стильдік ерекшеліктерін, қарым-қатынастың мәдени-лингвистикалық негіздерін, сөйлеуге әсер етудің негізгі әдістерін зерттеуге; газет, радио, теледидар және интернет тілінің спецификалық қасиеттерін талдауға бағытталған.

Емтиханның мақсаты – оқытылатын пән бойынша қол жеткізілген нәтижелерді бағалау.

## **Міндеті:**

- пән бойынша студенттердің құзыреттіліктерін тексеру;
- студенттердің білімдерін анықтау;
- кәсіби саладағы практикалық мәселелерді шешу.

**Емтиханды өткізу түрі:** дәстүрлі жазбаша

## **Қорытынды емтихан кезінде студенттер өздерінің қабілеттілігін көрсете білуі қажет:**

- Қазіргі заманауи БАҚ-тың тілі мен стилі туралы теориялық білімдерін, осы саладағы ғылыми зерттеулердің негізгі бағыттарын көрсете білу;
- Әдеби тіл нормаларының қолданылуын, сөз мәдениетінің негіздерін, тілдік норманы білу;
- Газет, радио, теледидар және интернет тілінің спецификалық қасиеттерін талдай білу;
- Медиа мәтіндерді дайындауға байланысты әртүрлі жұмыс түрлерін жоғары кәсіби деңгейде орындау (талдау, мәтінді бағалау, өңдеу);
- Түрлі бағыттағы газет-журналдарды талдай білу;
- БАҚ мәтіндерінің сапасын тілдік және стилистикалық жағынан сауатты бағалай білу.

## **Емтихан ережелері:**

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Студенттер мен оқытушы емтиханның күні мен уақытын алдын ала білуі қажет.
3. Универ жүйесінен, әрбір емтихан тапсырушыға жеке бір билет жарияланады.
4. 30 минут бұрын емтиханның басталатындығы туралы еске салу қажет.
5. Қосымша ақпарат көздерін пайдалануға тыйым салу туралы ескертеді.

## **Емтихан тапсыру нәтижелері бойынша:**

Оқытушы немесе комиссия емтиханға қатысушыларды куәландырады; Универ жүйесінде қорытынды ведомостьке бағаларын қояды (емтиханнан кейін 48 сағат ішінде).

## **Тақырыптар**

1. Бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі, міндеттері.
2. Публицистикалық стиль. Публицистикалық стильдегі сөз жанрларының прагматикалық аспектісі.
3. Баспасөз жанрлары. Мақала түрлері, очерк түрлері, шолу түрлері.
4. Халықаралық Онлайн журналистиканың негізгі жанрлары.

- 5.Әлемдегі жаңа медиа. Цифрлық және әлеуметтік медиа орта.
- 6.Сөз мәдениетінің негіздері. Тілдік норма, оның түрлері. Сөздің коммуникативтік сапасы.
- 7.Газеттің тілі мен стилі туралы түсінік. Тіл, стиль туралы ғылыми тұжырымдар.
- 8.Теледидар тілінің стилі, ерекшелігі.
9. Телехабарлар жүйесіндегі тіл мәдениеті.
10. Телехабарлар тіліне қойылатын талаптар.
11. Баспасөз және электронды медиадағы сұхбат түрлері. Сұхбат жанрының техникасы.
- 12.Радио тілі мен стилінің зерттелуі, ерекшелігі.
- 13.Радиохабардың тілі мен стилін оқытуды зерттеудің психологиялық, лингвистикалық негіздері.
14. Радиожурналистиканың стильдік бейнелеуші құралдары.
15. Көркем троп түрлері: метафора, метонимия, синекдоха, кейіптеу және т.б.

### **Әдебиет және ресурстар**

- 1.Жейсон Бейнбриж, Никола Гок, Лиз Тайнан. «Медиа және журналистика: теория мен практикаға жаңа көзқарас». Oxford. 2015, 504 б.
- 2.Серпикова М.Б. «Язык и стиль СМИ». Москва, 2019
- 3.К. И. Шарафадина, Н. С. Зеликина, Л. А. Евдокимова, И. А. Сухотина, Е. И. Колесникова. «Язык и стиль СМИ»: учеб. пособие / — СПб. : СПбГУП, 2019. — 228 с. — (Библиотека гуманитарного Университета; Вып. 59).
- 4.Рамазан А.«Қазақ баспасөзі Қазақстандағы тіл саясатының қалыптасу, даму жолдары», монография / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. - Алматы: Қазақ Университеті, 2018. - 312 б. - URL: <http://elib.kaznu.kz/order-book>. - ISBN 978-601-04-3386-1
- 5.Басовская Е.Н. «Медиастилистика, интернет-стилистика, постстилистика: о новых подходах к языку СМИ» // Вестник РГГУ. Серия «Литературоведение. Языкознание. Культурология». 6. С. 124–136. DOI: 10.28995/2686-7249-2020-6-124-136, 2020.
- 6.О.И. Кузьмина Н.В. Шевцов. «На одном дыхании. Язык и стиль СМИ». Учебное пособие. ISBN 978-5-9228-2439-2 Издатель: МГИМО, 2021

#### **Ғаламтор ресурстары:**

- 1.Абишева, Вера Тукеновна. Электронные СМИ: язык и стиль. Учеб. пособие / - Алматы: «Эверо», 2016. - 212 с. - URL: <http://elib.kaznu.kz/book/4880>. - Библиогр.: с. 208-211. - ISBN 978-601-240-468-5
- 2.Оразбекова Зейне, Женгиз Ерман. «Язык и стиль современных СМИ», 2018, 225 стр. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=30094032>